

NORGES HØYESTERETT

Den 16. november 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falkanger, Normann og Bergh i

HR-2023-2164-U, (sak nr. 23-164120STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

Påtalemyndigheten

(statsadvokat Birgitte Budal Løvlund)

mot

A

(advokat Brynjar Nielsen Meling)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om bevisavskjæring i sak om overlevering etter arrestordreloven.
- (2) A er i nordisk-europeisk arrestordre begjært overlevert til Slovakia. Sør-Rogaland tingrett kom i kjennelse 12. mai 2023 til at vilkårene for overlevering var til stede, jf. arrestordreloven § 14.
- (3) A anket til Gulating lagmannsrett. Forberedende dommer besluttet at det skal holdes muntlige forhandlinger til behandling av anken.
- (4) I prosesskriv 11. oktober 2023 varslet A at han ønsket å føre fire vitner som bevis i saken. Alle vitnene oppholder seg i utlandet, og det ble anført at saken måtte omberammes fordi det måtte sendes rettsanmodning om fjernavhør fra slovakisk domstol.
- (5) Påtalemyndigheten begjærte vitnene avskåret som bevis den 13. oktober 2023 under henvisning til at vitnene ikke hadde relevans for vurderingen lagmannsretten skulle foreta.
- (6) Gulating lagmannsrett besluttet 27. oktober 2023 at begjæringen om bevisavskjæring ikke skulle tas til følge, og at saken skulle omberammes til våren 2024.
- (7) *Påtalemyndigheten* har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovforståelsen og saksbehandlingen. Det anføres i korte trekk at straffeprosessloven § 292 må tolkes i lys av arrestordreloven § 8, og at de påberopte vitnene ikke er relevante for domstolens vurdering av risiko for brudd på EMK ved overlevering. I praksis undergraver lagmannsrettens beslutning arrestordreinstituttet. Lagmannsretten har ikke vurdert alternative måter å høre vitnene på.
- (8) A anfører i korte trekk at lagmannsrettens lovforståelse er korrekt. Vitnene er egnet til å kaste lys over spørsmålet om risiko for krenkelse av EMK artikkel 3 ved overlevering til Slovakia.

- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at lagmannsretten har truffet beslutningen i første instans, og Høyesterett har full kompetanse ved vurdering av lovanvendelsesanken.
- (10) Lagmannsretten – ved saksforberedende dommer – har korrekt lagt til grunn at straffeprosesslovens regler gjelder så langt de passer ved behandlingen av saker etter arrestordreloven, jf. arrestordreloven § 3.
- (11) Deretter har lagmannsretten vurdert om vitnene skal avskjæres etter straffeprosessloven § 292. Denne bestemmelsen står imidlertid i lovens kapittel 22, som gjelder hovedforhandling i tingretten. Av § 327 fremgår at den også gjelder ved gjennomføringen av ankeforhandlinger ved anke over dommer.
- (12) Tingrettens avgjørelse skjer etter arrestordreloven § 14 første ledd andre punktum ved kjennelse. Saken for lagmannsretten behandles derfor etter reglene for anke over kjennelse. Hovedregelen ved anke over kjennelse er at den avgjøres uten muntlig forhandling, se straffeprosessloven § 385 første ledd. Etter straffeprosessloven § 387 kan muntlig forhandling holdes når «særlige grunner» taler for det. Hensynet til forsvarlig behandling kan likevel i det enkelte tilfellet gjøre muntlig behandling nødvendig, se HR-2011-2215-U med henvisning til Rt-1999-1569. Som nevnt har lagmannsretten i vår sak besluttet muntlig forhandling.
- (13) At det holdes muntlig forhandling, betyr imidlertid ikke at straffeprosessloven § 292 kommer til anvendelse. I Keiserud m.fl., Straffeprosessloven Lovkommentar, § 387 note 2, Juridika, bekreftet à jour 1. juli 2023, heter det om gjennomføringen av muntlig forhandling ved anke over kjennelse:
- «Behandlingen av anken vil således kunne komme til å arte seg som en hovedforhandling. Ankedomstolen kan imidlertid begrense både den umiddelbare bevisføringen og partenes prosedyre slik den finner det mest hensiktsmessig, og holde seg til det skriftlige materialet for øvrig.»
- (14) Krav til forsvarlig behandling kan medføre at vitner må tillates ført, se HR-2011-2215-U. Dette er likevel noe annet enn en vurdering etter § 292.
- (15) Lagmannsrettens beslutning bygger altså på et uriktig utgangspunkt for vurderingen av bevisavskjæring. Det er klart at denne feilen kan ha virket inn på avgjørelsen, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd andre punktum.
- (16) Lagmannsrettens avgjørelse må etter dette oppheves.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Kristin Normann
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)